

poistenie už uzákonené, sme za jeho reformy a to v tom zmysle, aby v ňom zavládlo čo najúzkostlivejšie hospodárenie, aby jeho správa bola odbyrokratizovaná, lekárska služba, najmä čo sa týka prehliadok a predpisovania liekov, úľav v čakacej lehote atď., zreorganizovaná. Otázku rozšírenia sociálneho poistenia, spravodlivo rozvrhnutým na všetky zainteresované zložky, účelne organizovaným a štátom dotovaným i kontrolovaným, chceme vyriešiť jeden z najťažších, ale pritom najčastejších problémov sociálnej politiky moderného štátu, ktorý si čini nárok na to, aby bol sociálne pokrokovým.

Čas, 1. - 4. 10. 1944, č. 11 – 14; Prečan, V.: Slovenské národné povstanie. Dokumenty. Bratislava 1965, s. 620- 626.

Dokument č. 2

Programové zásady Demokratickej strany

1. Zničiť fašizmus a jeho pomáhačov.
2. Vybudovať sociálne spravodlivú, jednotnú, demokratickú Československú republiku.
3. Spolupracovať so Sovietskym zväzom a ostatnými slovanskými štátmi.
4. Rešpektovanie náboženskej slobody a znášanlivosti.
5. Trvanie na súkromnom vlastníctve.
6. Slobodu prejavu a politického presvedčenia.
7. Pozdvihnutie sociálne slabých.
8. Spravodlivé rozdelenie ornej pôdy a parceláciu veľkostatkov nemeckých, maďarských a zradcovských statkárov.
9. Zoštátnenie veľkopriemyslu, veľkoobchodu a bánk.
10. Spravodlivé odmeňovanie práce robotníka, roľníka a inteligencie.
11. Odstránenie triednej a straníckej nenávisťi.
12. Umožniť vzdelanie všetkým vrstvám národa.
13. Pozdvihnúť bytovú a vôbec životnú úroveň ľudu.
14. Zabezpečiť spoluúčasť robotníkov na zisku.
15. Postarať sa o náhradu vojnových škôd.

Nech nerozhoduje ani kabát, ani majetok, ani postavenie, ale statočnosť, česť a práca.

Štátny okresný archív Prešov, f. Okresný národný výbor, kart. 7, č. 1443/45 prez.

Dokument č. 3

List J. Gašperíka z 18. februára 1945 V. Šrobárovi o začiatku rokovaní v Moskve.

Slovutný pán minister,

politické udalosti pokračujú rýchle. Pán minister Němec obdržal v sobotu telegram z Moskvy od veľvyslanca Fierlingera, v ktorom mu oznamuje príchod prezidenta republiky. Slovenská národná rada sa má urýchlene rozhodnúť o vyslaní delegácie do Moskvy, kde má táto delegácia s prezidentom rokovať o rekonštrukcii vlády. Nevie, či Vás o tom niekto úradne vyrozumel... Vaša prítomnosť je nutná. Iného nič nemôžem potvrdiť, lebo ide o rozhodujúce veci, preto ak môžete, vráťte sa ihneď do Košíc.

Váš

Július Gašperík

Slovenský národný archív Bratislava, f. Osobný fond V. Šrobára, kart. 17, inv. č. 142.

Dokument č. 4

Vyhlásenie o zlúčení sociálnej demokracie s Komunistickou stranou Slovenska z 23. februára 1945.

Československá Sociálne Demokratická Strana Robotnícka v Košiciach

B. č. 0074 – 1945

P. T.

Predsedníctvo Komunistickej Strany Slovenskej
v Košiciach

V prílohe zasielame prehlásenie, k uverejneniu na verejnosť, pre samotné možné technické splnutie obidvoch strán, navrhujeme schôdzu delegátov na deň Vami určený s programom: Prevedenie splnutia Soc.(iálno) Dem.(okratickej) strany so Stranou komunistickou.

Počet delegátov, dobu a miesto schôdze nám oznámte tak, aby sme mohli svoje návrhy zavčas pripraviť a delegátov tejto schôdze vyrozumieť.

V Košiciach dňa 23. II. 1945

Za predsedníctvo

Predseda:
Július Rácz

Tajomník:
nečitateľný podpis

Štefan ..... oň